

2025-03-31

li.remissvar@regeringskansliet.se
li.dl@regeringskansliet.se

Till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

REMISSYTTRANDE;

Animalieproduktion med hög konkurrenskraft och gott djurskydd (SOU 2024:56) Diarienummer: LI2024/01638

Arla Foods tackar för möjligheten att yttra sig med anledning av ovanstående utredning och vill härmed bidra med en analys av förslag som kan påverka mejerimarknaden. Arla Foods har inte möjlighet att yttra sig kring alla utredningens förslag och tar inte heller ställning i politiska avvägningar för kooperativets medlemmar. För bredare ställningstaganden och analys hänvisas till de branschgemensamma remissvaren som arbetats fram av LRF och Svensk mjölk.

Arla Foods är en kooperativ förening med 7600 mjölkbönder i Sverige, Danmark, Tyskland, Storbritannien, Belgien, Luxemburg och Nederländerna. Kooperativets uppdrag är att säkra största möjliga värde för medlemmarnas mjölk och skapa möjligheter för deras förutsättningar att växa. Som mejerikooperativ garanterar Arla avsättning för medlemmarnas mjölk, oavsett var gårdarna ligger. All vinst som Arla gör går tillbaka till mjölkbönderna. Priset per liter mjölk beräknas på samma sätt för alla Arlas medlemmar. En del av intäkterna investeras hela tiden i verksamheten så att den kan utvecklas för framtiden.

För att skapa så likvärdiga villkor som möjligt för Arlas medlemmar och för att möta kundernas krav på kvalitet, hållbarhet och djuromsorg har Arla utvecklat kvalitetsprogrammet Arlagården®. Programmet utvecklades ursprungligen i Sverige och tillämpas i dag i alla länder där Arla har medlemmar. Alla som köper en produkt från Arla ska kunna känna sig trygga med att den uppfyller höga krav inom djuromsorg, hållbarhet, hygien och säkerhet. God djuromsorg handlar om att se till att djuren har det bra, varje dag året runt.

De 1900 svenska medlemmarna i Arla Foods producerar idag 1,9 miljarder kilo mjölk som förädlas vid Arla Foods elva svenska mejerianläggningar. En betydande del av denna volym exporteras. Främst som mjölkpulver, men även en del ost, smör, laktosfri mjölk och cottage cheese exporteras från Sverige. Arlas omsättning på den svenska marknaden är knappt 1,6 miljarder Euro.

Arla Foods Sverige
PO BOX 4083
169 04 Solna

Telefon 08-789 50 00
www.arla.se

Inledning- Arla välkomnar ökad svensk mjölkproduktion

Arla Foods välkomnar och delar utredningens inriktning i att öka konkurrenskraften för svensk animalieproduktion med ett bibehållet djurskydd. För att möta den globala befolkningsökningen och nå de globala hållbarhetsmålen att utrota hunger och öka hälsa och välmående finns ett behov av ökad mjölkproduktion samtidigt som miljö- och klimatmålen ska nås.

Idag bidrar ett globalt underskott på mejerimarknaden till ett historiskt högt mjölkpris, vilket också är nödvändigt för att klara höga produktionskostnader. Med förändrat klimat och geopolitisk osäkerhet i världen finns det mycket osäkerheter och riskfaktorer som kan bidra till ökade produktionskostnader framöver. För att dämpa prisutvecklingen på mat är politiska åtgärder i syfte att öka produktionen och konkurrenskraften viktiga.

Utifrån Sveriges geografiska förutsättningar är mjölk ett av de mest näringstära livsmedel som det finns förutsättningar att producera året runt i hela landet. Svensk mjölkproduktion har också en förhållandevis lägre belastning på miljö- och klimat jämfört med mjölkproduktion på många andra håll i världen.

Idag producerar Sverige motsvarande 70 procent av den svenska marknadens mejerikonsumtion. Här har det skett en markant minskning under de senaste decennierna som kan ses som ett uttryck för en minskad konkurrenskraft.

Arla Foods ser därför att det finns goda anledningar till att vända den trenden och nu stärka konkurrenskraften för svenska mjölkproducenter för att öka svensk mjölkproduktion. Inte bara för den inhemska marknaden utan också för en ökad export.

En ökad mjölkproduktion kommer att kräva investeringar också i förädlingsledet. Arla Foods har de senaste åren gjort investeringar för att utöka kapaciteten att ta emot och förädla mer mjölk i Sverige och har därför ett starkt intresse av att landets mjölkbönder ges möjlighet att växa sin verksamhet och att nya lantbrukare ser möjligheter att starta upp mjölkproduktion. Utredningen lägger fram flera förslag som skulle bidra till detta och de bör därför genomföras skyndsamt.

Sammanfattning

Arla ser att regeringen skyndsamt bör arbeta vidare med utredningens förslag, då flera kräver fortsatt utredning och arbete hos ansvariga myndigheter. Det finns i nuläget en framtidstro i branschen vilket skapar ett momentum där politiska beslut kan få stor betydelse. Arlas bedömning är att flera av utredningens förslag

skulle bidra till att stärka svensk mjölkproduktion och bidra till en mer hållbar produktion så väl ekonomiskt, som socialt och miljömässigt.

Konsekvensanalys av utredningens förslag

Flera förslag syftar till att underlätta **investeringar i nya moderna stallar**. Nya stallar innebär oftast både ökad konkurrenskraft, ökad produktion, ökad hållbarhet, förbättrad djuromsorg och förbättrade arbetsvillkor och attraktivitet. Att underlätta investeringar bidrar också till att möjliggöra generationsskiften. En av de frågor utredningen lyfter som vi särskilt vill lyfta fram är behovet av att **underlätta finansieringen** av investeringar. Utredningen lyfter statliga kreditgarantier. Här kan man också tänka sig att andra former av finansieringsinstrument är av större betydelse. Men det centrala är analysen att det finns ett gap på finansmarknaden där det behövs någon form av statlig intervention för att bidra till att fler investeringar kommer på plats. Även tillgång till investeringsstöd, till exempel för **ombyggnation från uppbundet till lösdrift** skulle möjliggöra att investeringar i nya eller befintliga mjölkföretag kommer på plats. Utöver finansiering är **förenklad förprovning och tillståndprocesser** centrala för att få investeringar på plats. Utöver de frågor som utredningen lyfter är långsiktiga förutsättningar viktiga för att få investeringar till stånd. Eftersom det handlar om långa avskrivningstider måste det finnas en säkerhet i vilka regler och villkor som gäller för produktionen.

När det gäller utredningens förslag om att undanta mjölkkor i lösdrift från beteskravet i djurskyddsförordningen kan man konstatera att djur på bete är något som svenska konsumenter värderar högt. **Oavsett hur lagstiftningen ser ut kommer Arla att erbjuda produkter från djur på bete**. Redan i dag erbjuder Arla mjölk från kor som betat längre än lagstiftningens krav både i det ekologiska och konventionella sortimentet. I bedömningen ingår att en förändrad lagstiftning skulle möjliggöra för svenska mjölkbönder att få mer betalt för detta mervärde på marknaden, vilket är fallet i de länder där Arla har mjölkproduktion som inte omfattas av lagstadgat beteskrav. Det skulle också möjliggöra ersättning inom ramen för EUs gemensamma jordbrukspolitik som idag inte kan ges för åtgärder som omfattas av lagstiftning.

Om den föreslagna förändringen i förordningen genomförs ser Arla förutsättningar för att branschen kommer att ta ansvar för att garantera att konsumenter och offentliga kunders **efterfrågan på mejeriprodukter från djur på bete kan säkerställas**.

Genom Arlas hållbarhetsprogram FarmAhead™ finns tillgång till en stor mängd data på gårdsnivå som visar på hur **konkurrenskraft och lönsamhet också är starkt sammankopplad med ökad miljömässig hållbarhet och ökad djuromsorg**. Genom att optimera och ta till vara på gårdens resurser i form av djur och natur på bästa möjliga sätt, ökar gårdens lönsamhet och gårdens miljöpåverkan förbättras. Flera förslag, som till exempel för att minska vilttrycket eller för att fler djur ska komma till slakt innebär minskade livsmedelsförluster i kedjan. **Förenklade och utökade möjligheter att använda villkorad läkemedelsanvändning (ViLA) och bättre veterinärtillgång** möjliggör snabbare insatser och mer preventivt arbete med djurhälsa vilket både ökar djuromsorgen, förbättrar ekonomin och minskar mjölkens klimatavtryck. Även förslaget om **miljöersättning för vallodling bidrar både till ökad lönsamhet och bättre klimatavtryck**. Vi kan notera att Jordbruksverket sedan utredningen kom arbetat vidare med ett sådant förslag och att det därmed bör kunna komma på plats i närtid.

Inom området forskning och innovation föreslås ökade forskningsanslag och förstärkt uppdrag till forskningsfinansiärer för att bidra till ökad konkurrenskraft. Det finns flera exempel på där statliga medel för forskning och innovation riktats till insatser som inte relaterar till behovet av ökad konkurrenskraft och livsmedelsstrategins mål. Det finns behov av en **ökad dialog med branschföreträdare i hela värdekedjan både inom forsknings- och innovationsutlysningar**. Utöver de områden som utredningen lyfter fram som prioriterade finns också ett behov av riktade forskningsmedel inom vallodling.

Som världens fjärde största mejerikooperativ med försäljning i över 150 länder kan Arla understryka betydelsen av internationell handel och export. För att vara konkurrenskraftiga på en internationell marknad krävs skalfördelar som är svåra att uppnå på den svenska inhemska marknaden. Genom specialisering och förädling finns förutsättningar för att öka både värdet och volymen av svensk mejerexport samtidigt som det ökar konkurrenskraften gentemot importerade produkter. Även ur miljö- och klimatsynpunkt är en ökad produktion av svenska mejeriprodukter för såväl nationella och internationell marknaden önskvärt. Sveriges mjölkproduktion har en förhållandevis bättre miljöpåverkan och har lägre klimatrisker än i många andra länder. Sverige bör också bidra till att möta den globala befolkningstillväxten och klara de globala hållbarhetskraven om minskad hunger. Idag ökar efterfrågan på mejeriprodukter i högre takt än den globala mjölkproduktionen vilket bidrar till ökade matpriser. Hur svensk livsmedelsproduktion och export utvecklas bör därför sättas i ett globalt perspektiv och Sverige bör prioritera livsmedelsexport högre i sitt främjandearbete och utöver små och medelstora företag också arbeta för ökad volymexport. Utredningens förslag om en

nationell plattform för att driva branschens exportsatsningar och ett utökad uppdrag till Business Sweden kan bidra i detta arbete. Även om det är viktigt att framhålla att den **viktigaste satsningen för att få till ökad export är åtgärder som bidrar till ökad produktion.**

I kapitlet konsument och märkning kan konstateras att frivilliga **konsumentmärkning**ar som **utvecklas på marknadsmässiga grunder bidrar till att skapa mervärden**, medan förslag om obligatoriska märkningar riskerar att skapa administration och kostnader som minskar konkurrenskraften, undergräver befintliga märkningar såsom ekologiskt och dessutom inte bidrar till att skapa marknadsmässiga mervärden. Ett exempel på detta är ursprungsmärkning. Obligatorisk ursprungsmärkning i handeln riskerar att urvattna märkningsinitiativ som anger råvaror med svenskt ursprung. Som utredningen konstaterar finns också exempel på där gemensamma europeiska märkningar inte skulle gynna svensk produktion.

Summering

Sammantaget är Arlas bedömning är att flera av utredningens förslag skulle bidra till att stärka svensk mjölkproduktion och bidra till en mer hållbar produktion så väl ekonomiskt, som socialt och miljömässigt.

Cecilia Kocken, VD Arla Sverige